

Adroddiad i'r	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Dyddiad y cyfarfod	22 Mawrth 2024
Aelod Arweiniol	Y Cyngorydd Julie Matthews, Aelod Arweiniol Polisi, Cydraddoldeb a Strategaeth Gorfforaethol
Pennaeth Gwasanaeth	Catrin Roberts, Pennaeth Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Pobl
Awdur yr adroddiad	Steve Price, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Teitl	Argymhellion y Gweithgor: 'Sut y Cynhelir Cyfarfodydd'

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad hwn yn sôn am drefniadau'r Cyngor ar gyfer cynnal ei gyfarfodydd ar lefel Aelodau.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Ychydig cyn etholiadau diwethaf y Cyngor, gwnaeth gweinyddiaeth flaenorol y Cyngor benderfyniadau am sut y byddai cyfarfodydd y Cyngor yn cael eu cynnal. Roedd hyn mewn ymateb i newidiadau yn ystod 2020 a 2021, cyfnod o gyfnodau clo oherwydd y pandemig a arweiniodd at oedi cyfarfodydd wyneb yn wyneb traddodiadol dros dro, newidiadau i'r gyfraith sy'n llywodraethu cyfarfodydd penodol y Cyngor a chyfarfodydd pwyllgor, a'r datblygiadau technegol a wnaed yn ystod y cyfnod hwnnw sydd wedi caniatáu i faterion gael eu trafod gan ddefnyddio cyfarfodydd ar-lein neu gyfarfodydd hybrid.

3. Beth yw'r Argymhelliad?

3.1 Bod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn ystyried a ddylid cyflwyno argymhellion y gweithgor, fel yr argymhellir ym mharagraff 4.9, i'r Cyngor llawn i'w cymeradwyo.

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg. This document is available in English.

4. Manylion yr adroddiad

4.1. Ym mis Rhagfyr 2021, ystyriodd y Cyngor llawn adroddiad ar “Gynigion i Aelodau fabwysiadu Ffyrdd Newydd o Weithio”. Roedd yr adroddiad hwnnw'n amlinellu argymhellion a gytunwyd mewn grŵp tasg a gorffen i Aelodau a gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaidd a oedd yn edrych ar yr agenda Ffyrdd Newydd o Weithio, gan ganolbwyntio'n bennaf ar sut y dylai cyfarfodydd Aelodau gael eu cynnal, a'r offer TGCh oedd ei angen ar Aelodau. Roedd yr adroddiad a'r drafodaeth yng nghyfarfod y Cyngor yn ystyried pwyntiau o blaid cyfarfodydd ar-lein a phwyntiau o blaid cyfarfodydd wyneb yn wyneb.

O blaid cyfarfodydd ar-lein

- Mae'r Cyngor wedi datgan Argyfwng Newid Hinsawdd ac Ecolegol. Nid yw cyfarfodydd ar-lein yn arwain at allyriadau carbon a gynhyrchir pan fydd Aelodau a Swyddogion yn teithio i leoliadau cyfarfodydd.
- Gostyngiad o ran costau teithio.
- Gostyngiad o ran amser a dreulir yn teithio i gyfarfodydd.
- Gall cyfarfodydd ar-lein fod yn fwy hygyrch (gall cyfranogwyr fynychu o le bynnag maen nhw'n digwydd bod, ac mae'r amser wedi'i gyfyngu i amser y cyfarfod ei hun) ac maen nhw'n debygol o hyrwyddo cyfranogiad mewn democratiaeth leol.

O blaid cyfarfodydd wyneb yn wyneb

- Mae rhai Aelodau'n teimlo bod cyfarfodydd wyneb yn wyneb yn eu galluogi i ymgysylltu'n well â thrafodaethau a gallu dehongli awyrgylch cyfarfod neu iaith corff y cyfranogwyr.
- Mae rhai Aelodau'n gweld colli buddion cymdeithasol rhyngweithio'n uniongyrchol â'u cyfoedion yn yr un lleoliad.
- Gall unrhyw broblemau technegol effeithio ar y materion sy'n cael eu trafod neu gyfranogiad y rhai sy'n cael problem dechnegol.

4.2. Roedd y Cyngor yn cydnabod na allai gynnal cyfarfodydd cyhoeddus o'i bwyllgorau statudol fel cyfarfodydd wyneb yn wyneb. Roedd newidiadau diweddar i'r gyfraith yng

Nghymru yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Lleol gynnig presenoldeb o bell ar gyfer y cyfarfodydd hynny, gan adael dewis o gyfarfod ar-lein neu gyfarfod hybrid.

- 4.3. Yn ogystal â phrif gyfarfodydd cyhoeddus y Cyngor a phwyllgorau, mae Cynghorwyr yn cymryd rhan mewn amrywiaeth o gyfarfodydd mewnol, i baneli a grwpiau a sefydlwyd gan y Cyngor i ymgynghori ac ymgysylltu ag Aelodau ar bynciau penodol. Nid yw'r cyfarfodydd hyn dan ofynion statudol y pwyllgorau cyhoeddus ac felly gall y Cyngor ddewis a fyddant yn cael eu cynnal fel cyfarfodydd wyneb yn wyneb, ar-lein neu hybrid. Yn 2021, penderfynodd y Cyngor y byddai'r cyfarfodydd mewnol hyn yn cael eu cynnal fel cyfarfodydd ar-lein fel dewis diofyn (oni bai bod gofyniad i gyfarfodydd penodol gael eu cynnal fel cyfarfodydd wyneb yn wyneb neu gyfarfodydd hybrid).

Gweithgor 'Sut y Cynhelir Cyfarfodydd' (2023)

- 4.4. Yn 2023, galwodd Arweinwyr Grŵp y Cyngor am ffurfio gweithgor aelodau newydd ar gyfer adolygu penderfyniadau 2021 drwy ystyried y fframwaith cyfreithiol a'r dewisiadau sydd ar gael er mwyn cyflwyno unrhyw argymhellion i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democraidd a'r Cyngor llawn.
- 4.5. Penderfynodd y gweithgor, sy'n cael ei gadeirio gan y Cynghorydd Julie Matthews, gyhoeddi arolwg (ynghlwm fel Atodiad 1) i'r cynghorwyr, aelodau lleyg a'r uwch dîm arweinyddiaeth. Bu i'r gweithgor hefyd ystyried arferion da ar gyfer cyfarfodydd ar-lein a chyfarfodydd hybrid. Yn 2021, mabwysiadodd y Cyngor brotocol cyfarfodydd pwyllgor hybrid a ddyluniwyd i roi arweiniad i gyfranogwyr ac egluro disgwyliadau. Mae'r protocol sydd ynghlwm fel Atodiad 2, yn cynnwys diwygiadau a argymhellwyd gan y gweithgor.

Yr Arolwg

- 4.6. Mae Atodiad 1 yn cynnwys canlyniadau, dadansoddiad a chwestiynau'r arolwg, a ystyriwyd gan y gweithgor ym mis Chwefror 2024. Roedd yr ymatebion i'r arolwg yn dangos y byddai ymestyn yr ystod o gyfarfodydd a gynhelir fel cyfarfodydd hybrid yn apelio at nifer o Aelodau. Mae cyfarfodydd hybrid a chyfarfodydd ar-lein yn caniatáu i gyfranogwyr fynychu dros y we, felly gellid ystyried hybrid fel y dewis mwyaf ffafriol ar gyfer yr unigolion nad ydynt wedi dewis cyfarfodydd wyneb yn wyneb yn yr arolwg. Fodd bynnag, bydd cyfarfodydd hybrid yn cynnwys o leiaf rhywfaint o'r carbon,

costau teithio a chostau amser yr oedd y Cyngor yn awyddus i'w lleihau yn 2021, nodweddion nad ydynt yn gysylltiedig â chyfarfodydd ar-lein.

- 4.7. Bydd costau cyfarfodydd hybrid hefyd yn cynnwys presenoldeb swyddogion cefnogi ar y safle (i weithredu'r system hybrid a ddefnyddir ac ar gyfer y tasgau cefnogi cyffredinol sy'n gysylltiedig â defnyddio lleoliad cyfarfod wyneb yn wyneb). Mae ystod ac argaeledd ystafelloedd cyfarfod hybrid addas hefyd yn rhywbeth i'w ystyried.

Casgliadau'r Gweithgor

- 4.8. Roedd y gweithgor yn awyddus i hyrwyddo safonau uchel o ymddygiad a phroffesiynoldeb yng nghyfarfodydd hybrid cyhoeddus y Cyngor. Caiff y rhain eu hadlewyrchu yn y newidiadau a gynhigir ar gyfer y protocol (Atodiad 2). Roedd y gweithgor o'r farn bod y defnydd eang o ryngweithiadau ar-lein wedi cael effaith negyddol drwy gyfyngu ar ddatblygiad perthnasoedd effeithiol rhwng yr Aelodau.
- 4.9. Roedd y gweithgor yn fodlon bod y trefniadau presennol ar gyfer cynnal cyfarfodydd mewnol ar lefel Aelodau ar-lein yn addas iawn. Fodd bynnag, roedd canlyniadau'r arolwg a safbwyntiau'r gweithgor yn cefnogi caniatáu i Grwpiau Ardal Aelodau unigol benderfynu sut y cynhelir eu cyfarfodydd.

Argymhelliad 1: Diwygio'r protocol cyfarfodydd hybrid fel y nodir yn Atodiad 2, er mwyn hyrwyddo safonau uchel o ymddygiad a phroffesiynoldeb mewn cyfarfodydd hybrid a chyfarfodydd ar-lein ar lefel Aelodau.

Argymhelliad 2: Cynnal cyfarfodydd mewnol ar lefel Aelodau (ac eithrio Grwpiau Ardal Aelodau) fel cyfarfodydd ar-lein, oni bai ei bod yn fwy manteisiol i'r Cyngor gynnal cyfarfod yn hybrid neu wyneb yn wyneb.

Argymhelliad 3: Caniatáu i'r Grwpiau Ardal Aelodau unigol benderfynu a gaiff eu cyfarfodydd eu cynnal wyneb yn wyneb, yn hybrid neu ar-lein. Wrth ddod i benderfyniad, dylai Grwpiau Ardal yr Aelodau roi sylw i gostau ychwanegol allyriadau carbon deuocsid, costau teithio ac amser swyddogion sy'n gysylltiedig â chyfarfodydd hybrid a chyfarfodydd wyneb yn wyneb.

Argymhelliad 4: Bod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn ystyried a ddylid cynnal unrhyw gyfarfodydd hybrid Grŵp Ardal Aelodau yn ystafelloedd cyfarfod hybrid rhydd y Cyngor yn unig, neu a fyddai modd cynnal cyfarfodydd hybrid Grŵp Ardal Aelodau o leoliadau allanol a logir.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

- 5.1. Mae'r materion sydd wedi'u cynnwys yn yr adroddiad hwn yn ymwneud â themâu'r Cynllun Corfforaethol, sef 'Sir Ddinbych sydd wedi cysylltu'n well' a 'Cyngor sy'n cael ei gynnal yn dda, ac sy'n uchel ei berfformiad'.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1. Mae paragraff 4.2 yn amlinellu'r prif elfennau cost sy'n gysylltiedig â sut y cynhelir cyfarfodydd. Mae'r rhain yn cynnwys allyriadau carbon, costau teithio a'r amser a gaiff ei dreulio neu ei arbed wrth i Aelodau a swyddogion fynychu cyfarfodydd. Byddai llogi ystafelloedd cyfarfod hybrid allanol ar gyfer cyfarfodydd Grwpiau Ardal yr Aelodau yn gost ariannol ychwanegol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

- 7.1. Nid oes angen asesiad o'r effaith ar les ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

- 8.1 Y fforwm perthnasol ar gyfer adrodd ac ymgynghori ar y materion a godwyd yn yr adroddiad hwn yw'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

- 9.1. Nid oes angen Datganiad gan y Prif Swyddog Cyllid ar gyfer yr adroddiad hwn.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- 10.1. Roedd yr adolygiad 'Sut y Cynhelir Cyfarfodydd' gan y gweithgor yn ystyried manteision ac anfanteision pob fformat cyfarfod, a thrwy arolygu aelodau ac adolygu protocol cyfarfodydd hybrid y Cyngor, mae'n ceisio bod â mesurau priodol ar waith sydd â chefnogaeth yr Aelodau presennol.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

- 11.1. Byddai unrhyw benderfyniadau ffurfiol yn cael eu gwneud gan y Cyngor llawn, mewn ymateb i'r argymhellion gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd.